

Ŋwa'anjli ngwa
Hibru
Kāoŋ nu pa tho nnu

Pi nā'anj Ŋwa'anjli yei nɔ mā'anj nu ghrí ghanj piŋ ha'anj pugu ni ntā'a nu ndāa piŋ yugu mbij Krishto nthɛ pa ŋgə'i ŋa pugu ni ntɔgɔ nu moŋ ghɔ nɛ. Fūoŋ nnu ŋa pi nā'anj nɔ mā'anj nu ghrí yugu nɛ pɔ ŋa, pi nōoŋ ŋa a Jishɔ Krishto mbɔ ŋkiɛŋ shɛndaoŋ ndɔ mbɔ ndugwi yi ŋa Minnwi tɔgɔ fɔ nōoŋ noŋ yi nɛ. Pi nōoŋ ŋa Jishɔ Muuŋ Minnwi, ni njɛ'i ya'o nchɔ ntɔgɔ pi ŋkuoŋ pa ŋgə'i ŋa a ni njəi nɛ. Jishɔ chaa ŋguoŋ pa njəi lí'i Minnwi moŋ Ŋwa'anjli Ndunu Kàna pugu pa ghanj ntaoŋ Minnwi. Jishɔ pɔ ŋguoŋ ndii nɔ ŋganj fɛ'ingieŋ Minnwi, nthiŋkwo yi chaa yi pa ghanj ntaoŋ Minnwi pugu pa Mushi. Minnwi nōoŋ ŋa Jishɔ ŋoŋ ŋa a pɔ ki ndugwi yi nɔ ŋganj fɛ'ingieŋ Minnwi ŋa a chaa ŋguoŋ pɛ ha'anj a ni mbɔ moŋ Ŋwa'anjli Ndunu Kàna nɛ.

Ŋwa'anjli yei nōoŋ ŋa pa ghanj piŋ tɔgɔ mbhɔ Jishɔ ndūgu mbhɔ phi, ni pɔgɔ gu pugu pa gu. A nōoŋ ŋa pa nnu wɛiŋ ŋkhi pugu pa fɛ'i nu ŋgiɛŋ moŋ Ŋwa'anjli Ndunu Kàna ni mbɔ pi mili'i lūgu nu ŋa Jishɔ shi nthɔ nɔ ghɔ nɛ. Ŋwa'anjli yei gɛ pa ghanj piŋ ŋa pugu kina moŋ piŋ nthi a tini ti ŋgəi nchəiŋ nɔ ndugwi yi.

Jishɔ Krishto pɔ pi Muuŋ Minnwi

¹ Fie lleshhi, Minnwi ni nchrā ni pa taa pia ntɔgɔ pi mbij pa njəili'i pi ntou ndii moŋ ntou shɛndaoŋ. ² Nɔ moŋ ndugwi llé pei, a chrā ni pia ntɔgɔ pi mbij Muuŋ vi ŋa a ni nū'oŋ vi ŋa ŋguoŋ yaŋ moŋ mbhi hɛiŋ ma mbɔ ji nɛ. Minnwi ni nchwie mbhi yei ntɔgɔ pi mbhɔ

yu. ³ A pɔ pi chiachia the nu ndigha'o Minnwi. A ya mbɔ pi ywri nkwan ha'an Minnwi pɔ nE. A ju mbɔ ɲon ɲa a chwie ɲuon yaon chhɔ mbɔ nu nɔ ha'an pugu pɔ nu nE, ntɔɔ pi ɲkuon ghrɪ chrà yi. A ni ɲga ɲkwo shīgao phi ɲgwamishua, nchɔchhɔ ɲgei mbhɔ jɪ Ju ɲa a chaapifuson tɔthi nE. ⁴ Pi ni nchwie Muun vei chaa pa ghan ntaon Minnwi wu'ɔ nɔ ha'an ligi ghɔ ɲa Minnwi ni mfe ghɔ ni nchaa yugu nE.

⁵ Nthe ɲa a yəi ɲgan ntaon Minnwi ɲa Minnwi ni ɲkwo ma nchhu ghɔ ɲa,

“ɔ Muun a,
shi'a ɲgū Tăa ghɔ”?

Ki ɲkamu'ɔɲ ɲa,

“Nshi mbɔ Tăa vi,
a pɔ Muun a”?

⁶ Nɔ pigi nu ɲkamu'ɔɲ, ndii ɲa Minnwi ni nthɔ ni Muun shhi ɲkuon mbhi nE, a chhu ɲa, “ɲguon ghan ntaon Minnwi gha'o vi.” ⁷ A gha ɲgəi mi chrā nu nthe pa ghan ntaon Minnwi, nchhu ɲa,

“Minnwi chwie pa ghan ntaon pi pɔ pi nɔ fifrəi,
nchwie pa puon fà'a pi pɔ nɔ liɲ mɔɲon.”

⁸ Nɔ, ɲga ɲgəi nɔ Muun, a chhu ɲa,

“Faan yɔ, ma Minnwi, pɔ ki ndugwi yi,
mbie ndindɪ pɔ pi mbie ɲa ɔ sha'a fùon yɔ nɔ ghɔ
nE.

⁹ ɔ khwā ndindɪ, mbina mbha nnu piphi.

Nthe yie, ma Minnwi, Minnwi yɔ chu'ɔ ghɔ
mbɔɔ ghɔ ni wru pwanju'ɔ ɲa a chaa yi ɲgwa pE
ɲa pəi pugu pɔ nE.”

¹⁰ A pinɪ nu'ɲ nchhu ɲa,

“Gɔ, Taathɔ, a chwie gɔ ɲkuon shhe nɔ njē yi,
pa po pɔ fà'a mbhɔ mɔ,

¹¹ pugu shi mme ntɔɔ gha, nɔɔ ɔ kina pi ki ndugwi yi,

pugu shi ndunu ηkhu nɔ ndhwí.

¹² ɔ lɛ mbara vugu nɔ mmɛ ndhwí,
ηkwri vugu nɔ ha'anj pi ghà ηkwri ndhwí nɛ.
Nɔɔ ɔ wu'ɔ ηkìna pi nɛnnɛ,
ndugwi yɔ lɔ nji'i mbɔ.”

¹³ Nɔ pīgi nu, a pɔ yəi ηganj ntaonj Minnwi ηa Minnwi ni
ηkwo ma nchhu ghɔ ηa,
“Chɔchɔ hɛiη ηgei mbhɔ a yi jì,
ti ñshi nu'uj nchwīe pa mimbina pɔ gū krí tigi kwò
yɔ?”

¹⁴ Pa ghanj ntaonj pighɔ lɔ ηgu'ɔ mbɔ pi pa puonj fà'a jijwɛ
ηa pi taonj vugu ηa pugu ghɛrɛ pa ηgwa pɛ ηa pugu shi
mfā'o lūgu nu nɛ?

2

Thi a tìni ηkuonj nnu ηa Minnwi chhu nɛ

¹ Nthɛ yie ghɔ, a pie ηa pia ya mfɛ ndii yia mbīgi ni
yaonj ηa pia ni nja'o nɛ, kanj minthɛ nɛ pia lərə ndɔllo
ηkuonj ghɔ. ² Nthɛ ηa ηkìni Minnwi* ηa ghanj ntaonj
Minnwi ni mā'anj nɛ, ni nōonj ηa ηonj nthɛ a yì'ə nonj yi
ηkuonj ghɔ, ηguonj ndii ηa ηonj chwīe nnu ηa a lɔ nji'i
ηkā'o nɛ, ki ntinithɔ nɛ, a fā'o njó nɔ ha'anj a kā'o nɛ.
³ Ti minthɛ pia tei ki'ɛ pi nɛiη nɔ ha'anj pia mienj ki tigi
thɔ yia ηkuonj ηkiɛη shɛndaonj lūgu nu yei? A ni mfūonj
Taathɔ nchii lūgu nu yei, pa ηgwa pɛ ηa pugu ni nja'o
nɛ nōonj ni pia ηa a yie ghɔ shini. ⁴ Minnwi ηkaa yu ni
mbɔ minkwentie pa nnu pighɔ, ntɔgɔ pi ηkuonj pa lì ηa
a ni nōonj pugu pa nnu ghraoghrao ηa a ni nchwīe, pugu

* 2:2 2:2 ηkìni yei hɛiη pɔ pi gí Mushi. Pa ηgwa Juu ni nji
yugu ηa Gí ghɔ ni mfɛ Minnwi ni Mushi ntɔgɔ pi mbhɔ
pa ghanj ntaonj pi.

pa ḡkwaḡ ḡkwaḡ nnu ghrí ḡa a ni nchwīe nu pugu pa fé moon Jijwε, ḡa a ni ḡgrā ḡkwaḡ nō ha'arḡ a khwā nε.

ḡoḡ ḡa lūgu nu yia llo mbhō yu nε

⁵ Minnwi shini ndō ḡji'i nū'ōḡ pi ghaḡ ntaoḡ pi ḡa pugu sha'a mbhi fhi ḡa a thō nu nε, mbō mbhi yε ḡa pia chrā nu nthε yie nε. ⁶ Nō ha'arḡ pi chhu yichēi lī'i moḡ ḡwa'arḡli Minnwi nε,

“ḡoḡmishua pō pi khō ḡa o chhō mbi'i pi ju

ki Muuḡ ḡoḡmishua ḡa o līna nu ni ju?

⁷ o chwīe vi nō muuḡ kuo ndīi a pō ḡjiḡ ghaḡ ntaoḡ pō.

o shhō vi ni ḡkie ndigha'o pugu pa pō nu chiichii,†

⁸ nū'ōḡ vi ḡa a sha'a ju ḡguoḡ yaōḡ ghao.”

Nō nū'ōḡ nu vi ḡa a thō nsha'a ḡguoḡ yaōḡ ghao, ḡjiḡ yi pō ḡa yichēi yaōḡ lo ḡji'i mbō fō ḡa a lo ḡji'i nthō nsha'a ju. Ndō ti ndwε nεiḡ, pia lo ḡji'i ḡjēi vi a chhō nsha'a ḡguoḡ yaōḡ ghao. ⁹ Ndō ndwε, pia yēi pi ju ḡa pi chwīe vi nō muuḡ kuo ndīi a pō ḡjiḡ pa ghaḡ ntaoḡ Minnwi nε, mbō Jishō. Pi shhō vi ni ḡkie ndigha'o pugu pa gha'o nu nthε ḡgē'i gu ḡa a ni ntōgō moḡ ghō nε. Yie ghō ni mbhō nεnnε ḡa ntōgō ḡkuoḡ pwapuḡ Minnwi minthε a khu gu nō ligi ḡguoḡ ḡgwa ghao.

¹⁰ Nthε ḡa a ni ḡkā'o ḡa ju ḡa ḡguoḡ yaōḡ pō nthε pi ju ndō ndhō pi mbhō yu nε chwīe Jishō pō ki ntēi ntōgō pi moḡ yēi nu ḡgē'i. Yei pō pi nō chwīe nu ntou ḡgwa fā'o ndigha'o. Jishō ju ḡa a chu'ō shēndaōḡ kie nu ndūgu, ndō ḡgērε ḡgwa ḡgēi nō fō nε. ¹¹ Ju ḡa a shīgao ḡgwa ḡa pugu pō yi taōḡtaōḡ nε pugu ju ghō ḡa pi shīgao vi ḡa a pō yi taōḡtaōḡ nε llo pi moḡ ta'a ndaōḡ. A chwīe yie ghō pa'a a lo ḡji'i mfā'o lrithō nō mēiḡ nu vugu ni pa līḡ pi, ¹² nchhu nu ḡa,

† 2:7 2:7 Pi pīgi moḡ pichēi pa ḡwa'arḡli Minnwi llēshhi ḡa o nū'ōḡ vi ḡa a līna nu ni ḡguoḡ yaōḡ ḡa o ni nchwīe nε.

“N̄shi nchii ligi yɔ ni pa l̄iŋ paŋ,
 shi njrāo ŋkhī ŋga’o ligi yɔ moŋ k̄iri yugu.”

¹³ ŋkamu’ɔŋ a p̄ini nchhu ŋa, “N̄shi n̄ji’ə noŋ a pi mb̄iŋ yu.” A p̄ini nchhu ŋkamu’ɔŋ ŋa, “M̄bo n̄eiŋ h̄eiŋ pigi pa puoŋ p̄e ŋa Minnwi f̄e v̄əi n̄e.”

¹⁴ Nth̄e ŋa pa puoŋ p̄ɔ pi ŋgwamishua ni fr̄einon̄ pugu pa chhī n̄e, Jishɔ ŋkaa yu ni mbɔ ŋon̄mishua nɔ pugu, nn̄e ŋa ntɔgɔ pi ŋkuon̄ khu nu mi, minth̄e a p̄iri ŋon̄ ŋa a f̄ā’o ghr̄i gu n̄e, mbɔ dev̄i, ¹⁵ nn̄e mfu’u ŋwa p̄e ŋa pugu ni ŋkina moŋ ŋk̄i moŋ ŋguon̄ chɔmbhi yugu ghao nth̄e pɔgɔ nu ŋa pugu shi ŋkhu n̄e.

¹⁶ Nth̄e ŋa shishini, a lo n̄ji’i ŋḡēre pi ghan̄ ntaon̄ Minnwi, a gh̄ēre pi mbh̄ē yaon̄ Abrah̄an̄. ¹⁷ Nth̄e yie ghɔ, a ni mbie ŋa pi chw̄ie vi a pɔ nɔ l̄iŋ pi moŋ ŋguon̄ sh̄endaon̄ ghao, n̄ji ŋa minth̄e a pɔ ŋkieŋ Taathɔ pa Thishi Ghan̄ F̄e’inḡieŋ ŋa a f̄ā’o kwosh̄ini ndɔ mf̄ā’o ni’iŋ nj̄u’ɔ moŋ f̄ā’a nu f̄ā’a Minnwi. Nn̄e minth̄e a f̄e yaon̄ f̄e’inḡieŋ ŋa a shi nsh̄igao phi ŋwa n̄e. ¹⁸ Nth̄e ŋa ju nduthɔ yi gha kwo ȳəi ŋḡə’i nd̄iŋ ŋa pi m̄oŋ vi n̄e, a f̄ā’o ghr̄i nɔ gh̄ēre nu ŋwa p̄e ŋa m̄oŋ nu thɔ nu ni pugu n̄e.

3

Jishɔ chaa Mushi

¹ Pa l̄iŋ paŋ pi taon̄taon̄ moŋ piŋ ŋa Minnwi ḡē v̄əi ŋkaa p̄əi n̄e, p̄əi l̄i pi Jishɔ shi’i mbɔ ŋgan̄ ntaon̄ ndɔ mb̄ini mbɔ Taathɔ pa Thishi Ghan̄ F̄e’inḡieŋ piŋ ȳe ŋa pia chhu ŋa pia f̄ā’o n̄e. ² A ni ni’iŋ nj̄u’ɔ yi nɔ f̄ā’a nu f̄ā’a ŋon̄ ŋa a ni nchu’ɔ vi n̄e, wu’ɔ nɔ ha’an̄ Mushi ni mf̄ā’o ni’iŋ nj̄u’ɔ moŋ f̄ā’a yi moŋ ŋguon̄ mbaanda Minnwi n̄e. ³ Nth̄e ŋa pi ȳəi ŋa Jishɔ f̄ā’o ndigha’o a yiŋ nchaa yi Mushi, a wu’ɔ nɔ ha’an̄ ŋgan̄ ŋon̄ ŋa a krao nda pie ŋa a f̄ā’o ntou gha’o

nu nchaa nda ghɔ nduthɔ yi nɛ. ⁴ Sheshe nda krao ɲoɲ ɲkrao nda ghɔ, ndɔ ɲoɲ ɲa a krao ɲguoɲ yaɔɲ nɛ pɔ pi Minnwi.

⁵ Mushi ni mfā'o ni'iy ɲjù'ɔ moɲ ɲguoɲ mbaanda Minnwi nɔ muuɲ fā'a nɔ kwe nu ntiɛ pa nnu pɛ ɲa pi shi nchhu ndii nduoɲ nɛ. ⁶ Ndɔ Krishto fā'o ni'iy ɲjù'ɔ moɲ mbaanda Minnwi pi nɔ Muuɲ. Ndɔ pia pɔ pi mbaanda yi nɔ ha'anɲ pia nthi ɲkuoɲ tininju'ɔ yia pugu pa khwā ɲjù'ɔ yia moɲ kwà'a ɲa pia fā'o nɛ.

Fɛrɛnoɲ ni ɲgwa Minnwi

⁷ Nthɛ yie ghɔ, nɔ ha'anɲ Jijwɛ Minnwi chhu nɛ,
“Shi'a, p̄əi nja'o ɲggì yi,

⁸ ki'i p̄əi f̄ini ɲjù'ɔ yəi

nɔ ha'anɲ pa ɲkhu t̄aa p̄əi ni nchwīɛ ndii ɲa pugu ni
mbā'a ɲkūnu yugu ni Minnwi,
moɲ pii ndii ywɛ'i nu moɲ ɲkūnu ɲjó,

⁹ li'i ɲa pa ɲkhu t̄aa p̄əi ni njwɛ'i a

ndɔ ɲj̄əi mbhɔ fā'a a nɔ khwɛ wuɲ ɲga'o nɛ.

¹⁰ Nthɛ yie ghɔ, lwillwi a ni nt̄igəi nthɛ yei ɲgwɛɲingwa,
n̄chhu ɲa,

‘Pugu ghà ɲgu'ɔ mfāanɲ pi ndaoɲ moɲ ɲjù'ɔ pugu,

pugu lɔ nji'i ɲkāa nɔ ji nu nnu ɲa n̄tā'a nu ɲa pugu
chwīɛ nɛ.’

¹¹ Nɔ ha'anɲ mi ni ɲkwo kā'a ti nshwr̄ɛi moɲ mme piɲitua
a nɛ,

‘Mba'a pugu ma nii moɲ li'i fɛrɛ noɲ a.’”

¹² P̄əi lina nu ma pa liɲ paɲ, nɛ ɲa ki'i yichəi ɲoɲ shina
p̄əi fā'o ɲjù'ɔ ɲa a yi pīphi ki lɔ mbiɲ Minnwi nɛ, nchwīɛ
p̄əi gū ki lɔ nu'uy nthi moɲ piɲ nu Minnwi maɔɲ. ¹³ Ndɔ
p̄əi mā'anɲ ghr̄i noɲ p̄əi sheshe llé nɔ ha'anɲ ligi llɛmbhi
ghɔ, “shi'a” nɛ, nɛ ɲa mba'a phi f̄i shesheɲoɲ v̄əi a f̄ini
ɲjù'ɔ yi. ¹⁴ Nthɛ ɲa pia thɔ mbɔ ta'a yi pia pa Krishto ka'a
nɔ ha'anɲ pia nthi ɲkuoɲ tininju'ɔ yɛ ɲa pia ni mfā'o nɛ ti

ngōi nchēiŋ nō ndugwi yi. ¹⁵ Nō ha'anj ŋwa'anli Minnwi chhu nε,

“Shi'a, pōi nja'o nggì yi,

ki'i pōi fīni njū'ō yōi

nō ha'anj pa ŋkhu tǎa pōi ni nchwīe ndii ja pugu ni mbā'a ŋkūnu yugu ni Minnwi nε.”

¹⁶ Nthe ja a ni mbō pa gǒ ja pugu ni nja'o nggì Minnwi ndō mbā'a ŋkūnu yugu ghō? A shini ndō ŋgu'ō mbō pi ŋgwa pε ja pugu ni ntaoŋ Ijpti, Mushi pō nthishi vugu nε? ¹⁷ Lwillwi Minnwi ni ntīgōi nthe pi pa gǒ nō khwe wuŋ ŋa'o? A shini ndō mbō nthe pi ŋgwa pε ja pugu ni nchwīe phi, ja pugu ni ŋgū ŋkhu ghao moŋ ŋkūnu njó nε? ¹⁸ A ni nshwrēi nthe pi pa gǒ ja mba'a pugu yi'i nii moŋ li'i fεrε noŋ yi? A shini ndō mbō pi ŋgwa pε ja pugu ni ntinithō nε? ¹⁹ Nthe yie ghō, pia yōi ja pugu ni nii kie nthe ki piŋ.

4

¹ Nthe yie, nō ha'anj kà'a nō nii nu moŋ li'i fεrenōŋ yi wu'ō nthi nε, pīa fā'o pógō nji ja ki'i yichōi kaŋ ta'a ŋoŋ vōi mienŋ ki lō ndugwi pi moŋ fεrenōŋ ghō. ² Nthe ja pwa pisha'akhō ghō ni nthō ni pia wu'ō nō ha'anj a ni nthō ni pugu nε, ndō ŋkīni ja pugu ni nja'o nε shini ndō ngēre vugu nthe ja pugu shini ndō mfā'o piŋ ŋkuoŋ ŋkīni ghō ja pugu ni nja'o nε. ³ Nthe ja pia ja pia piŋ nε nii moŋ fεrenōŋ ghō. Nō ha'anj a ni nchhu ja, “Nō ha'anj mi ni ŋkwo kǎ'a ti nshwrēi moŋ mme pigitua a nε,

mba'a pugu ma nii moŋ li'i fεrenōŋ a.”

A ni nchhu yei nnu nji'i nthe pi nō ha'anj a ni ŋkwo mī'εŋ fā'a yi llo moŋ njē mbhi nε. ⁴ Nthe ja a chrā moŋ yichōi li'i moŋ ŋwa'anli nthe khwachōi llé ja, “Minnwi ni ŋga mī'εŋ ŋguoŋ pa fā'a pi mfεrε moŋ khwachōi llé.”

⁵ Ʒkamu'ɔŋ, wu'ɔ moŋ li'i piɣhɔ a chhu ŋa, “Mba'a pugu ma nii moŋ li'i fɛɛnoŋ a.”

⁶ Nthɛ yie ghɔ, ŋa a kina ŋa pichɛi ŋgwa wu'ɔ nii fɔ nɛ, ŋa ŋgwa pɛ ŋa pugu ni mfɔoŋ nja'o pisha'akhɔ fɛɛnoŋ ghɔ shini ndɔ nii fɔ nthɛ tɪniɪhɔ nɛ, ⁷ a pini nu'ur ŋu'ɔŋ yichɛi llɛ, pi mɛiŋ llɛ ghɔ ni “shi'a.” A ni ŋga nda'a ntou ŋga'o a tɔɔɔ mbiŋ Devi, moŋ li'i ŋa pia nì ŋkwo chhu nɛ, nchhu ŋa,

“Shi'a, pɛi nja'o ŋgɔ yi, ki'i pɛi fɪni njù'ɔ yɛi.”

⁸ Nthɛ ŋa a kaŋ ni mbɔ ŋa Joshua ni mfɛ fɛɛnoŋ ni pugu, Minnwi shi kaŋ ndɔ mbinì nchhɔ nchhu yichɛi llɛ fɛɛnoŋ ŋkamu'ɔŋ. ⁹ Nnɛ ki'ɛ, llɛ fɛɛnoŋ wu'ɔ mbi'i ni ŋgwa Minnwi. ¹⁰ Nthɛ ŋa sheshɛnoŋ ŋa a kwo nii moŋ li'i ŋa Minnwi shi mfɛ fɛɛnoŋ ghɔ nɛ kwo fà'o fɛɛnoŋ nthɛ fà'a pi, wu'ɔ nɔ ha'aj Minnwi ni mī'ɛŋ fà'a yi mfɛɛ ŋkaa yu nɛ.

¹¹ Pia pa'o nɛ ki'ɛ nɔ nii nu moŋ fɛɛnoŋ ghɔ, nji ŋa ki'i sheshɛnoŋ gu moŋ ŋkwan tɪniɪhɔ ghɔ. ¹² Nthɛ ŋa chrà Minnwi yi maŋ ndɔ mfā'a nu, nchigɛi nchaa kafa paa njɪŋ. A ghà nshe ti mfɛnɛ nchɛi pugu pa jɪjwɛ, pugu pa younoŋ pugu pa mimbaŋ moŋ kwéi, nji kwā'a nu pugu nnu ŋa njù'ɔ ŋoŋ tā'a nu nɛ. ¹³ Yichɛi yaŋ lɔ mbɔ ŋa a lɛɛ ligi yu. Ŋguoŋ yi ghao pɔ pi ntii shhi yu, mbɔ ju ŋa pia lɛ ntaa noŋ yia ghɔ nɛ.

Jishɔ pɔ pi ŋkiɛŋ mme Taathɔ
pa Thishi Ghaŋ Fɛ'ingieŋ Minnwi

¹⁴ Ŋa pia fā'o ŋkiɛŋ mme Taathɔ pa Thishi Ghaŋ Fɛ'ingieŋ ŋa a ki nii ntiri moŋ pa po nɛ, mbɔ Jishɔ Muuŋ Minnwi nɛ, p̄ia wɛiŋ piŋ yia ŋa pia chhu ŋa pia piŋ nɛ a tɪni. ¹⁵ Nthɛ ŋa pia lɔ nji'i mfā'o pi Taathɔ pa Thishi Ghaŋ Fɛ'ingieŋ ŋa minthe pa'a a lɔ nji'i mfā'o kwoshini ni pia moŋ pɛ nnu ŋa pia pou ghrí fɔ nɛ. Pia fā'o pi yɛ ŋa a kwo

tɔgɔ moŋ mōoŋ nu moŋ ŋguoŋ puoŋ shendaoŋ ghao nɔ ha'añ pia pɔ nɛ, ndɔ ki lɔ nchwie phi. ¹⁶ P̄ia chə̄nə mbara yə̄i faaŋ pwapuŋ Minnwi ki'ɛ ni t̄in̄nju'ɔ nji ŋa minthe pia fā'o kwoshini pi lɔ nōoŋ pwapuŋ ni pia moŋ ndii ŋa pia fā'o pa chà yi nɛ.

5

¹ Nthe ŋa sheshe taathɔ pa thishi ghaŋ fe'ingieŋ pɔ pi ŋoŋ ŋa pi chu'ɔ vi shina ŋgwa pi, ŋa a ghə̄i shhi Minnwi ni pa nnu nɔ ligi ŋgwa, mfɛ pa maoŋ fé pugu pa maoŋ fe'ingieŋ nthe phi ŋgwa pighɔ ni Minnwi. ² Nthe ŋa ju ŋkaa yu wu'ɔ ŋoŋmishua ŋa a shi'a mbou ntəi nɛ, minthe a tuo ŋgwa ki ji nnu ndɔ mbɔ ŋgwa ŋa pugu ghà mfāaŋ pa nnu nɛ, ni juju. ³ Nthe yei nnu, a yi'i ŋa a fē'i ŋgieŋ nthe ji phi ŋkaa yu wu'ɔ nɔ ha'añ a ghà mfē'i nthe yi ŋgwa nɛ.

⁴ Nthe ŋa ŋoŋ shi'a nji'i ndɔgɔ yie ndigha'o nɔ pɔ nu taathɔ pa thishi ghaŋ fe'ingieŋ pi ni noŋ yi, a wu'ɔ mbɔ pi ndii ŋa Minnwi mēiŋ vi, wu'ɔ nɔ ha'añ Eroŋ ni mbɔ nɛ. ⁵ Wu'ɔ nenne, Krishto shini ndɔ ŋkə̄rə noŋ yi nɔ pɔ nu taathɔ pa thishi ghaŋ fe'ingieŋ. A ni ŋka chhu Minnwi ghɔ ŋa,

“ɔ Muuŋ a,
shi'a, ḡgū Tāa ghɔ.”

⁶ Nɔ ha'añ a pini nu'uy nchhu moŋ yichə̄i li'i ŋwa'anli Minnwi ŋa,

“ɔ ŋgaŋ fe'ingieŋ Minnwi ki ndugwi yi,
moŋ nthiŋkwo Mekishede.”

⁷ Moŋ llé pɛ ŋa Jishɔ ni mbɔ moŋ freinoŋ nɛ, Jishɔ ni nduoŋ Minnwi ndɔ njūa chà pi ni kə̄i nu ni nji ni ŋkh̄i ligi shhi Minnwi, mbɔ ju ŋa minthe a kwe vi moŋ gu nɛ. Minnwi ni nja'o luoŋ yi nthe ŋa a ni mfā'o pɔgɔ ghɔ.

⁸ Nji'i nthe nɔ ha'añ a ni mbɔ Muuŋ Minnwi nɛ, a ni nje'i

ya'o nu nchò ntògò pi ñkuonj ñgə'i ña a ni ñjəi nɛ. ⁹ Pi ni ñga nchwié vi a pò yi ka'oka'o, a gū ñonj ña a shi ñkwe ñguonj ñgwa ha'anj pugu ya'o nchò yi nɛ. A kwe vugu nò ñguonj ndii. ¹⁰ Minnwi ni nū'ɔnj vi ña a Taathò pa Thishi Ghanj Fɛ'ingienj monj nthinjkwò Mekishede.

Shūu nu ténə nthɛ lāa nu pinj

¹¹ Ntou nnu pò ña pigi fā'o nò chhu nu nthɛ pa nnu pei, ndò a gha'a nò kigɛi nu ni pəi nthɛ ña thò yəi fīni nò ya'o nu nnu. ¹² Nthɛ ña ñji'i nthɛ pi nò ha'anj a pie ña pəi pò pi pa ghanj yɛ'i ñgwa ndwɛ nɛ, a pie ña ñonj wu'ò mbini ñjɛ'i vəi ni pa ñjɛ yaonj yɛ'i monj ñkàni Minnwi ñkamu'ɔnj. A wu'ò mbini mbie nu ña pəi nuanj pi pini, ki lò ñji pi maonj chienjchienj. ¹³ Sheshenonj ña a yru pi ñkuonj pini nɛ nōonj ña a lò ñji'i ñji thò yi ni ntigi ñkuonj nnu ndindi, nthɛ ña a wu'ò mbi'i pi muunj mbrò. ¹⁴ Ndò pa maonj chienjchienj pò pi ni ñgwa pɛ ña pugu pa ntinimme nɛ, ña pugu tɔgò monj yɛ'i nu nonj yugu shi'i nò ji nu nnu, ñji kwri ña a pò shina pwà pugu pa phi nɛ.

6

¹ Nthɛ yie ghò, pia mienj yɛ'i nu pa fūonj yaonj yɛ'i nthɛ Krishto, ñku'ò mbò pa ntinimme ki lò ñgu'ò mbini nchhò nchrā nthɛ pi pa fūonj yaonj yɛ'i, mbò pa pā'a nu ñkūnu yia ni pa fā'a ghagha pugu pa pinj nu Minnwi, ² pugu pa ntigi nthɛ pa nnu wēinj nu ñkhi*, pa nnu nū'ɔnj nu mbhò thò ñgwa, pa nnu pini nu ñku'ò monj gu pugu pa shā'a ki ndugwi yi. ³ Ndò pigi shi nchwié ñguonj pa nnu pei ghao nò ha'anj Minnwi mbinj.

⁴ Nthɛ ña yichəi shɛndaonj lò ñji'i mbò ni ñgwa pɛ ña ligi yugu ni ñkwò ña'anj nɛ, ña pugu ni ñkwò ywɛ'i pa fé llò po nɛ, mfā'o yugu ghrà monj Jijwɛ Minnwi, ⁵ ñkwò

* 6:2 6:2 Njinj yei pini mbò ña pa nnu kwe ñkhi.

ywε' i nja' o ha' aη chrà Minnwi pwa nε, pugu pa nji mbhi yε ηa a tho nu nε, ⁶ ndo mbini ntei nε, shendaon lo nu' uη mbō nō pini nu ηkwəi ni pugu, pugu pā'a ηkūnu yugu ni phi, ηa pugu pini nu' uη nchho ηkwiη Muuη Minnwi ηkuon wá'a nε, nne nchho ηgwēiη pi yugu noη mbini nchho mā'aη lritho tho yu shhente.

⁷ Nthe ηa shhe ηa a shwei ηkhī mbī yε ηa a ghà ndho ηkuon ghō nε, maon ku'ō nu fō ηa a ghà ηgēre ηgwa pε ηa pi ni mfā'a maon pighō nthe vugu nε, ghà mfā'o mbōro llo mbho Minnwi. ⁸ Ndo ä ηku'ō pa trū pugu pa michwε' ichwε' i ηkuon ghō, kaη a lo nji' i mfā'o ghēre, mbara nō fā'o nu nchōno llo mbho Minnwi, ndugwi yi pō ηa pi tūon vi.

⁹ Ndo nji' i nthe nō ha' aη pigi chrā pi neiη nε, ndo ni pēi, ma liη paη, pigi fā'o tininju'ō nthe pa ηkiēη nnu nthe vēi mbō pa nnu ηa a yi lūgu nu nε. ¹⁰ Nthe ηa Minnwi lo nji' i mbō pi Minnwi ηgaη mbe nenne nō li' ε nu fā'a yēi pugu pa khwā ηa pēi nōon nthe ligi yi mon fā'a nu mbho ηgwa Minnwi pi taonetaon nō ha' aη pēi wu'ō nchwē nu nε. ¹¹ Pigi khwā ηa sheshēon vēi nōon wu'ō fi' i ηkwaη ni' iη njū'ō ghō ti ηgēi nchēiη nō ndugwi yi, nenne ηa shishini, Minnwi shi mfe yaon ηa pēi fā'o kwā'a ηkuon ghō nε ni pēi, ¹² nne ηa ki' i pēi shūu noη yēi, ndo pēi pini ηgwa pε ηa pugu togo mon piη pugu pa wēiη njū'ō mfā'o yaon ηa Minnwi kā'a nε.

Minnwi shi nchwē nnu ha' aη a kā'a nε

¹³ Ndiη ηa Minnwi ni mfe kà'a ni Abrahāη, nthe ηa a shini ndo mfā'o ηon ηa a cha vi nε, a ni nshwēi pi ni noη yi, ¹⁴ nchhu nu ηa, "Shishini, nshi mfe mbōro ve ndo nchwē ηgwreion yō yiēη." ¹⁵ Nenne, Abrahāη wēiη njū'ō yi mfā'o yaon ηa Minnwi ni ηkā'a nε.

¹⁶ ȳgwa ghà nshwrēi pi yaon ȳa a chaa vugu nE, shwrēi nu ghō lūgwi pa ȳguon mindoundou ghao. ¹⁷ NnE ndii ȳa Minnwi ni ȳkhwā nō nōon nu ki khuthō lō mbō ni pa ȳgwa ha'an ȳugu shi mfā'o yaon ȳa a kā'a nE, ȳa a shi'a ma ȳkwri mon nnu ȳa a nū'ōn nō chwīe nu nE, a ni nōon pi ni shwrēi nu, ¹⁸ nnE ȳa ntōgō pi ȳkuon paa yaon, mbō kā'a ȳugu pa shwrēi nu ȳa mba'a a yī'i ȳkwri nE, mbō pa yaon ȳa mba'a Minnwi yī'i ndē'i ȳgiēn nō nE, pia ȳa pia tei ȳgōi njōi vi nō lēre nu thō yia nE fā'o ntou mā'an njū'ō nō wēin nu kwā'a ȳa a pō shhi pia nE a tini. ¹⁹ Pia fā'o kwā'a yei nō yaon ȳa a tuo chōmbhi yia, mbō kwā'a ȳa mba'a yaon kāon ndō ti ȳon nthe a yī'ē non yi ȳkuon ghō, ȳa a nii mon li'i taonon njin ndhwī ki'i li'i Nda Minnwi, ²⁰ mbō li'i ȳa Jishō kwo nii fō nthe via nō ha'an a gū Taathō pa Thishi Ghan fē'ingien nō ȳguon ndii mon nthinkwo Mekishede.

7

Taathō pa thishi ghan fē'ingien mbō Mekishede

¹ Nō Mekishede yei, a ni mbō fūon Shalēin, mbō ȳgan fē'ingien Minnwi ȳa a chaapifuson nE. Nō ha'an Abraham ni nthō ȳkwōi nchhō li'i ȳa a ni ȳga'a khwe pa fūon pichōi nE, a ni mfe mbōō ni Abraham. ² Abraham ni ȳgrā maon ȳa a ni ndōgō li'i nchhō nE wun li'i mfe ta'a li'i ni Mekishede. Nō kara nu njin ligi yi, fūon yi pō ȳa, "Fūon Ndindi" ndō mbini nthe ȳa a ni mbō fūon Shalēin, njin yi pō ȳa, "Fūon Pa Ta'anggi". ³ Pi lō nji'i nji tãa vi ki mūun vi ki ndaonon yi, pa'a ndō mfā'o llē ȳa pi ni mbhi vi ki llē ȳa a ni ȳkhu nE. A pō nō Muun Minnwi, ȳkina mbō ȳgan fē'ingien Minnwi ki ndugwi yi.

⁴ Yōi fi'i ȳkwan nō ha'an ȳon vei ni mbō ȳon ndien njōi, mbō ȳon ȳa Abraham ȳkhu tãa via ni ȳgrā maon

ha'anj a ni nkwe'i nɔ li'i nchhò wur li'i, mfe ta'a li'i ghɔ. ⁵ Pa ngwrɛijon Levi pɛ ɲa pugu ni mfā'a nu Nda Minnwi nɔ pa ghan fɛ'ingien Minnwi nɛ, gí ni mfe nji ni pugu nɔ kwe nu shwéi mbhɔ pa ngwa, mbɔ pa liɲ pugu, nji'i nthɛ pi nɔ ha'anj pa liɲ pugu ɲkaa pugu ni mbɔ ngwrɛijon Abraham nɛ. ⁶ Ndɔ Mekishede vei ɲa a lɔ nji'i ndhɔ pi mon ngwrɛijon Levi nɛ ni nkwe shwéi mbhɔ Abraham ndɔ mfe mbɔɔ ni ju ɲa a ni mfā'o kà'a Minnwi nɛ. ⁷ A lɔ nu'uj mbɔ pi nnu khuthɔ ɲa mmɛijon ndiɛn ghà mfe mbɔɔ ni ɲon kike'i.

⁸ Nɔ ghan fɛ'ingien Minnwi, a ghà nkwe ngwamishua ɲa pugu ghà nkhu nɛ, ndɔ nɔ yi Mekishede, shwéi ghɔ ni nkwe ɲon ɲa a shi'a ma nkhu nɔ ha'anj ɲwa'anli Minnwi chhu nɛ. ⁹ ɲon nthɛ a chhu ɲa Levi nduthɔ yi ɲa a kwe pa shwéi nɛ ni mfe pa shwéi ntɔgɔ mbiɲ Abraham, ¹⁰ nthɛ ɲa a ni ngu'ɔ mbɔ pi mon non nkhu taa vi, mbɔ Abraham, ndii ɲa pugu Mekishede ni mbāon nɛ.

Pi pīni Jishɔ pugu Mekishede

¹¹ Ndwe, pi ni mfe gí ntɔgɔ pi mbhɔ ghan fɛ'ingien Minnwi llɔ mon ndaajon Levi ni ngwa Ishrae. A kan ni mbɔ ɲa fā'a ghan fɛ'ingien Minnwi llɔ mon ndaajon Levi nthɛ a chwīe ngwa pɔ ki ntɔi, a shi kan ni nu'uj mbie ɲa yichəi nkwan ghrà ghan fɛ'ingien Minnwi pɔ, mbɔ ye ɲa a pɔ mon nthɲkwo Mekishede ki lɔ mbɔ pi yi ɛron nɛ.

¹² Nthɛ ɲa ndii ɲa nkwan ghan fɛ'ingien kwri nɛ, a pie ɲa gí kwri ɲkaa yu. ¹³ Nthɛ ɲa ɲon ɲa pi chrā pa nnu pei nthɛ vi pɔ pi ɲon llɔ mon ndaajon nduon, ndɔ yichəi kan ta'a ɲon llɔ mon yugu ndaajon lɔ naa ma mfā'a li'i fɛ'ingien Minnwi. ¹⁴ Nthɛ ɲa pi ya nji ɲa Taathɔ via ni ndhɔ pi mon ndaajon Juda, ndɔ Mushi shini ndɔ nchhu sheshe nnu nthɛ yie ndaajon nɔ pa ghan fɛ'ingien Minnwi. ¹⁵ Nnu ghɔ ya mbini nōon ndwe shi'i ndii

ḡa yichəi ḡgaḡ fə'ingieḡ Minnwi pini nu'uy ḡku'ɔ nɔ Mekishede nɛ, ¹⁶ a pɔ ḡgaḡ fə'ingieḡ Minnwi ki lɔ ntɔgɔ pi ḡkuoḡ ḡí Mushi ḡa a wu'ɔ mbɔ pi nnu lɔ nu moḡ ndaḡoḡ, a pɔ ntɔgɔ pi ḡkuoḡ ḡhrí chɔmbhi ḡa minthe pa'a pi lɔ mbiri nɛ. ¹⁷ Nthe ḡa pi chhu nthɛ vi ḡa, “ɔ ḡgaḡ fə'ingieḡ Minnwi ki ndugwi yi moḡ nthiḡkwo Mekishede.”

¹⁸ Pi chi ndunu kina nū'ɔḡ ḡjiḡ nthɛ ḡa a ni mbou ḡhrí ndɔ pa'a ndɔ mfā'o ḡhère nɛ, ¹⁹ nthɛ ḡa ḡí Mushi shini ndɔ nchwie sheshe yaḡ pɔ yi ka'oka'o ndɔ ndwe pi kwo thɔ ni kwā'a ḡa a pini mbwa mbigi, mbɔ shendaḡ ḡa pia shi ntɔgɔ fɔ nchənə mbara yəi Minnwi.

²⁰ Minnwi fə shendaḡ fhi yei ni shwrēi nu kina. ḡgwa pɛ ḡa pugu ni mfūoḡ ḡgū pa ḡhaḡ fə'ingieḡ nɛ, Minnwi shini ndɔ nshwrēi nthɛ vugu. ²¹ Ndɔ Jishɔ ḡkaa yu ni ḡgū ḡgaḡ fə'ingieḡ Minnwi ntɔgɔ pi ḡkuoḡ kina ḡa a ni nshwrēi ndii ḡa a ni nchhu ḡa, “Taathɔ kwo shwrēi, ti mba'a a yi'i ḡkwri njū'ɔ yi, “ɔ ḡgaḡ fə'ingieḡ Minnwi ki ndugwi yi.”

²² A chwie yie Jishɔ pɔ ḡkieḡ ḡgaḡ fə tininju'ɔ ḡa yei kina pini mbwa ḡga'a.

²³ Pa fūoḡ ḡhaḡ fə'ingieḡ ni ḡjieḡ, nthɛ ḡa gu ni nja'a vugu nɔ ḡhəi nu shhi ni fā'a yugu nɔ ḡhaḡ fə'ingieḡ Minnwi. ²⁴ Ndɔ Jishɔ kina mbɔ ḡgaḡ fə'ingieḡ Minnwi ki ndugwi yi nthɛ ḡa ju nduthɔ yi lɔ mfā'o ndugwi yi. ²⁵ Nthe yie ḡhɔ, ndwe pugu pa ḡguoḡ ndii ḡhao, a fā'o ḡhrí nɔ kwe nu ḡgwa pɛ ḡa pugu tɔgɔ mbiḡ yu nchənə mbara yəi Minnwi nɛ, nthɛ ḡa a ḡhā ḡgu'ɔ mbɔ yi maḡ nɔ liḡəi nu Minnwi nthɛ vugu.

²⁶ Nthe ḡa shishini, a ni ḡkā'o ḡa pia fā'o Taathɔ pa Thishi ḡhaḡ fə'ingieḡ Minnwi ḡa a pɔ nɔ ju, ḡa a yi taḡtaḡ, ki lɔ mfā'o sheshe ntəi ki nchhi, mfū'u noḡ yi shina ḡhaḡ phi, pi kərə vi a fərə ndugwi pa yɛɛ po.

²⁷ A lo nji'i mbie ña a chho mfē'i ñgiēñ lēlle nō pa pie taathō pa thishi ghan fe'ingieñ Minnwi, mfūon fe'ingieñ nthē ji phi maa mbini mfē'i nthē yi ñgwa, nthē ña a ni nchwīe yie wu'ō ta'a ñgē ndō mbō ndugwi yi ndii ña a ni mfē non yi nō yaon fe'ingieñ nē. ²⁸ Gí Mushi ghà nchu'ō ñgwamishua ña pugu pō nō sheshe ñonmishua nē ña pugu pō pa taathō pa thishi ghan fe'ingieñ, ndō Minnwi ni nchrā ndō nshwrēi ndii ña gí ni ñkwo fūon mbō nē, ni nchu'ō Muun ña pi ni nchwīe vi a pō ki ntəi ki ndugwi yi nē.

8

Jishō pō pi Taathō pa Thishi Ghan Fe'ingieñ
kàna ña a pwa ñga'a nē

¹ Ndwe, ñguon nnu ña pigi chhu nu nē pō pi yei: pia fā'ō yē ñkwan Taathō pa Thishi Ghan Fe'ingieñ ña a chho pi ñgei mbhō ji Minnwi Chaapifūon po, ² muun fā'a mon pa li'i taononon, mon ya ñkieñ ntāa ña a lo ñkroa ñonmishua, a krao Taathō nē.

³ Nthē ña pi ghà nchu'ō sheshe taathō pa thishi ghan fe'ingieñ ña a fē pa yaon fē pugu pō yaon fe'ingieñ, nne a pie ña yei Taathō pa Thishi Ghan Fe'ingieñ fā'ō yaon nō fē'i nu ñgiēñ nō ghō. ⁴ Ndwe, a kan nì mbō pi ñkuon shē, a shi kan nji'i mbō ñgan fe'ingieñ Minnwi kan shigēi nthē ña pa ghan fe'ingieñ Minnwi pō fō ña pugu ghà mfē pa yaon fē ñkwan nō ha'an gí chhu nē. ⁵ Fā'a ña ghan fe'ingieñ pighō ghà mfā'a nē pō pi fhi pugu pa mili'i pa nnu ña a pō po nē, nthē ña ndii ña Mushi ni ntā'a nu ñkroa ntāa ghō nē, Minnwi fē ntigē ghō, nchhu nu ña, "Pa'ō nō yəi nu ña o chwīe ñguon yaon mon ñkwan ha'an pi ni nōon vē ñkuon mbra nē." ⁶ Ndō ti nō ha'an a pō nē, Krishto fā'ō fā'a ña a ya mbwa ncha yugu, wu'ō nō ha'an

kàna ña a ju mbɔ ñgañ çhīni ñggì fɔ pwa ñga'a, nthɛ ña a yí'ə pi ñkuonj pa ñkiɛñ kà'a.

⁷ Nthɛ ña fūonj kàna kañ ni mbɔ pi ki ntəi, a shi kañ ndɔ mbɔ ña pi çhɔ ntā'a mbra yi. ⁸ Nthɛ ña a ni njəi ntəi mbij pugu ndii ña a ni nchhu ña,

“A chhu ju Taathɔ ña, lii njəi, pa llé çhɔ nthɔ nu,
 ña ñshi ñgwrā kàna fhi
 pigi pa ñgwa Ishrae pugu pa ñgwa Juda.

⁹ Mba'a yei kàna yi'i mbɔ pi nɔ yɛ ña ñki wrā
 pigi pa taa pugu llé yɛ ña
 ñki wēiñ mbhɔ yugu
 ntaonj ni pugu monj la'ataonj Ijipti nɛ.

Nthɛ ña pugu shini ndɔ ñgəi shhi nthɔ nū'ɔñ kàna a,
 nthɛ yie ghɔ, pa'a ndɔ mfā'o ndii yugu, a chhu ju
 Taathɔ.

¹⁰ Nthɛ ña yei kàna ña ñshi ñgwrā pigi pa mbaanda Ishrae
 nɛ,
 pa llé pighɔ shi ñga ntɔgɔ, a chhu Taathɔ,

Ñshi ni'ij gí pañ thɔ pugu,
 ndɔ mbini nā'anj njū'ɔ pugu,

Ndɔ ñshi mbɔ Minnwi yugu,
 pugu pɔ pa ñgwa pañ.

¹¹ Mba'a sheshenonj yi'i njɛ'i taakuo vi ki sheshenonj yɛ'i
 ndij vi,
 nchhu nu ghɔ ña, 'Ji Taathɔ.'
 Nthɛ ña ñguonj yugu ghao shi nji a,
 llo ñkuonj pa minkwasha ti ñgəi nchəiñ ñkuonj pa
 ñgwa liɛñliɛñ.

¹² Nthɛ ña ñshi mfā'o kwoshini ni pa fāañ pugu,
 pa'a ndɔ nu'unj ñkwij pa phi pugu kañ shigɛi yi.”

¹³ Minnwi gha nchrā nu nthɛ kàna fhi, a chwīe fūonj yi
 lūnu, ndɔ sheshe yaonj ña a lūnu ndɔ mbiri nu nɛ tɔthɔ
 mbhɛ.

9

Gha' o nu Minnwi ηkuonj shhε pugu pa gha' o nu Minnwi po

¹ Fũonj k̄ina ni mfā' o pa gí nɔ nnu gha' o Minnwi pugu pa lí' i gha' o Minnwi ηkuonj shhε. ² Pi ni njigi ntāa a fā' o paa njiεη. Moη fũonj njiεη, yaonj tigi laη ni mbɔ fɔ, ni taprɛi ni brɛi ηa pa fi fε ni Minnwi nε. Pi ni mēiη fũonj njiεη yei ni Lí' i Taonjaonj. ³ Njiεη ηa pi mēiη ni Ndugwi Lí' i Taonjaonj nε ni mbɔ njiη mbra ndhwí k̄i' i lí' i, ⁴ mfā' o lí' i fε' iηgiεη ηa pi chwīe ni laonjo nɔ tūonj nu lēi pugu pa ηkùη nū' ɔη k̄ina, pi pūonj ni laonjo, k̄iη ηa pi chwīe ni laonjo ni mana moη ghɔ ni mbɔ moη ηkùη ghɔ, ni mbie Eronj ηa a ni ηkhē nε, ni ηgù' ɔ ηa Minnwi ni nā' aη k̄ina yi ηkuonj ghɔ nε. ⁵ Thɔ ηkùη ghɔ ni mbɔ pa mimaonj ηa pugu ni mfā' o pra yugu nchhɔ nōonj ndigha' o Minnwi, pra yugu kuru faaη kwoshini. Ndo ndwε, minthe pa' a pigi lo mfi' i ηguonj nnu pei ηgōi shhi.

⁶ Yei ηkwanj ha' aη pi ni mbiri pa maonj pighɔ nε. Pa ghaη fε' iηgiεη Minnwi nii moη fũonj njiεη sheshe llé nɔ chwīe nu pa fā' a pugu. ⁷ Ndo a wu' ɔ nii taathɔ pa thishi ghaη fε' iηgiεη tē' i vi moη mbra njiεη ndo ηgu' ɔ nchwīe nne pi ta' a ηgé moη ta' a ηga' o. A ghà nii ni chhí nɔ fε nu ni Minnwi nthε noη yi pugu pa phi ηgwa nduonj ha' aη pugu chwīe moη ki ji nε. ⁸ Moη nnu yei, Jijwε Minnwi ni nōonj ηa shendaonj tɔgɔ nu nii moη Lí' i Taonjaonj lo naa mbɔ yi wo ya' a nɔ ha' aη fũonj njiεη ntāa ghɔ wu' ɔ nthi fɔ nε.

⁹ Yei pɔ pi li nɔ ndii yei. Yei nōonj ηa pa maonj fε pugu pa minyienj fε' iηgiεη ha' aη pi fε ni Minnwi nε nthε pa' a a lo nchwīe ηganthɔ pa ghaη gha' o Minnwi pɔ ki ntəi, ¹⁰ nthε ηa pugu wu' ɔ ndii pi pa nnu maonj j̄i pugu pa maonj nnu, pugu pa ηkwanj ηkwanj nnu wēiη ηkhí, mbɔ pa gí

nthe frëinonj ɲa a fā'a ti ntho nchəiɲ monj ndii nnu fhi nɛ.

¹¹ Ndo ndwɛ, Krishto tho no Taatho pa Thishi Ghaɲ Fɛ'ingieɲ mɛ pa maonj shi'i ɲa a kwo tho nɛ. A nii ki'ɛ monj ntāa liɛɲ ɲa a pɔ ki ntəi. Pi shi lo nji'i nchwɛ ntāa yei ni mbho ɲonmishua, pa'a ndo nji'i mbɔ pi yi ɲkuonj mbhi yei ha'anj pi chwiechwie nɛ. ¹² A nii ta'a ɲgɛ a lo mbɔ ɲguonj yi monj pa Li'i Taonjaonj, ndo pa'a ndo ntogɔ pi ɲkuonj chhi pa mimbhi pugu pa puonj nā'anj, ndo a ni ntogɔ pi ɲkuonj chhi yi, nnɛ ɲjuonj lūgu nu yia no ɲguonj ndii.

¹³ A kaɲ ni mbɔ ɲa chhi mimbhi pugu nā'anj mimbha pugu pa phu muonj nā'anj tūonj ha'anj pi lōgɔ njrā mbiɲ ɲgwa nɛ nthe a chwɛ ɲgwa ha'anj pugu fā'o nchhi nɛ pɔ pi taonjaonj, ¹⁴ a nōonj ɲa chhi Krishto, ɲa a toɔɔ mbho Jijwɛ ɲa a lo mfā'o ndugwi yi nɛ, mɛ noɲ yi ki nchhi lo mbɔ mbiɲ yu ni Minnwi nɛ, shi nshigao ɲgantho yia a pɔ ki ntəi pi fi'i yi nɛiɲ llo ɲkuonj pa fā'a khu no gha'o nu Minnwi maonj. ¹⁵ Nthe yie ghɔ, a ju mbɔ ɲganj chini ɲggi monj kàna fhi, nnɛ ɲa ɲgwa pɛ ɲa a gɛ vugu nɛ nthe pugu fā'o mbɔɔ ki ndugwi yi ɲa Minnwi kā'a no fɛ nu ni pugu nɛ, nthe ɲa ju Krishto kwo khu no yuonj nu ɲgwa mfu'u monj phi ɲa pi ni nchwɛ ndii fūonj kàna nɛ.

¹⁶ Ndiɲ ɲa ɲonj nū'ɔɲ gí no ha'anj pa nnu shi mbɔ ndii ɲa a khu nɛ, a pie ɲa pi nōonj ɲa ɲonj ɲa a nū'ɔɲ gí ghɔ nɛ kwo khu, ¹⁷ nthe ɲa ɲkwanj gí ghɔ ghà ɲgu'ɔ mfā'a pi ndii ɲa ɲonj ghɔ kwo khu nɛ, nthe ɲa mba'a gí ghɔ fā'a ndii ɲa ɲonj ghɔ wu'ɔ mbi'i yi maonj nɛ.

¹⁸ A ni nchwɛ yie ghɔ pi ni nchwɛ fūonj kàna jɛ ntogɔ pi ɲkuonj chhi. ¹⁹ Nthe ɲa Mushi ni ɲga nchhu ɲguonj kàna ɲa a taonj monj ɲwa'anli gí nɛ ni ɲguonj ɲgwa ghao, ndogɔ chhi puonj nā'anj pugu pa mimbhi nyāanj ni ɲkhi njrā ɲkuonj ɲwa'anli gí pugu pa ɲgwa, ni yichəi ɲkwanj

muunj thi pi mēinj ni haisho, pugu pa ηgì ηa a taonj mb̄inj minj̄i, pi ni'inj yaonj fō a fā'ō ηgwrà pipie. ²⁰ A ni ηga njrā, nchhu nu ηa, “Yei chh̄i wrā k̄ina ye ηa Minnwi ni mfē ḡi ni p̄i nthē yie nē.” ²¹ Wu'ō nēnnē, a p̄ini nu'uj njrā chh̄i ghō ηkuonj ntāa pugu pa ηguonj pa maonj pē ηa pi ghà ηga'ō Minnwi nō ghō nē. ²² Shishini, monj ḡi Mushi, pi ghà nchwīe yaonj pō yi taonjtaonj ntōgō pi kúonj chh̄i, ti chh̄i mienj ki kwri, pa'a lī'ē nu ph̄i lō mbō.

²³ Nthē yie ghō, a ni mbie ηa pi chwīe pa fhi maonj ha'anj a pō po nē pō yi taonjtaonj monj shēndaonj yei, ndō pa maonj po pie ηa pi chwīe a pō yi taonjtaonj ni pa ηkiej maonj fē'ingiej a chaa pei.

²⁴ Nthē ηa Krishto shini ndō nii monj li'ī taonjtaonj ha'anj pi chwīe pi ni mbhō nē, ηa a ni mbō fhi ηkiej yi nē, ndō a ni nja nii pi ηkiej monj po nduthō yi, ndwē nō thi nu shh̄i Minnwi nō li'ī yia. ²⁵ A shini ndō nji'i mfā'ō nō fē nu nonj yi nō yaonj fē'ingiej ηgēngē, nō ha'anj taathō pa thishi ghanj fē'ingiej ηa a nii monj pa Li'ī Taonjtaonj sheshe ηga'ō ni chh̄i ηa a lō nji'i mbō ji nē. ²⁶ A kanj ni mbō nēnnē, a kanj ni mfā'ō nō yēi nu ηgō'ī ηgēngē llo ndii ηa pi ni mbā'ō mbhi nē. Ndō nō ha'anj a pō nē, a nōonj nonj yi ta'a ηgē, a lō mbō ηguonj yi monj ndugwi ηguonj pa ndii ghao nō fu'u nu ph̄i ntōgō pi ηkuonj fē nu nonj yi nō yaonj fē'ingiej.

²⁷ Wu'ō nō ha'anj pi nū'ōn ηa ηonj mishua shi ηkhu ta'a ηgē, mbra nnu a thi shá'a nē, ²⁸ wu'ō nēnnē, pi fē Krishto ta'a ηgē nō yaonj fē'ingiej nō kwe nu ph̄i ntou ηgwa, a shi mb̄ini nōonj nonj yi mbra ηgē ki lō nu'uj nthē pi sh̄igao nu ph̄i, ndō nthē pi kwe nu ηgwa pē ηa pugu chhō njwēē vi ηkiej yie nē.

10

Pi fε Krishto wu'ɔ ta'a ηgέ nɔ yaon fε'ingien

¹ Nthe ηa gí ni ηgu'ɔ mbɔ pi mili'i pa maon shi'i ha'an a fā'o nɔ thɔ nu ki lɔ nja mbɔ pi ηkien maon pighɔ nε, a kaη ni mfe pa'a pa yaon fε'ingien ha'an pugu ni mfe nu sheshe ηga'o nε lɔ nchwie pa ηgwa ηa pugu ni nthɔ yəi Minnwi nε pɔ ki ntəi. ² A kaη ni mbɔ ηa pi kwo ya nshīgao phi ηgwa pε ηa pugu ni nchhɔ ηga'o Minnwi nε shishini, pugu shi kaη ni nu'uy mbī'i ηa pugu pa ghaη phi ηkamu'ɔη, nne fε'ingien kaη ni ntithi. ³ Nɔ ha'an a pɔ nε, pa maon fε'ingien pighɔ ni mfā'a nɔ kwih nu ηgwa ni phi yugu sheshe ηga'o. ⁴ Nthe ηa minthe pa'a chhi pa na'an mimbia pugu pa mimbhi lɔ nshīgao phi.

⁵ Nthe yie ghɔ, ndii ηa Krishto ni nthɔ ηkuon mbhi nε, a ni nchhu ηa,

“ɔ lɔ nji'i ntā'a pa maon fε'ingien pugu pa maon fé,
ndɔ ɔ fε fεinoη vəi.

⁶ ɔ lɔ nji'i mfā'o pwanju'ɔ

ni pa mimaon ha'an pi tūon pugu pa pichəi pa maon
fε'ingien nduon nɔ shīgao nu phi.

⁷ Nenne nchhu ηa, ‘Lii njəi, nthɔ nɔ chwie nu nnu ye ηa
ɔ tā'a nu nε ma Minnwi,

wu'ɔ nɔ ha'an pi nā'an nthe a mon ηwa'anli gí nε.’”

⁸ Fūon yi Krishto chhu ηa, “ɔ lɔ nji'i ηkhwā ki mfā'o
pwanju'ɔ ni fε'ingien pugu pa maon fé pugu pa minyien
ha'an pi tūon nɔ yaon fε'ingien nε pugu pa maon
fε'ingien nɔ shīgao nu phi” (pi fε maon pei pi ηkwaη
ha'an gí chhu nε), ⁹ nenne, a pini mbigi ηa, “Lii njəi, nthɔ
nɔ chwie nu nnu ha'an ɔ tā'a nu nε.” A ni mī'an fūon yi
nne nɔ thɔ nu ni mbra yi. ¹⁰ Nthe ηa Jishɔ Krishto chwie
nnu ηa Minnwi tā'a nu ηa a chwie nε, pi chwie pia pɔ yi

taonṭaon llo mon phi ntogɔ pi ŋkuon fē'i nu ŋgiɛŋ ŋa a ni mfē'i pi ni ji frɛinoŋ ta'a ŋgé a lo mbɔ ŋguon yi nɛ.

¹¹ Sheshe ŋgaŋ fɛ'ingiɛŋ ghà mfā'a fā'a yi sheshe llé nthɔ fē'i ndɔ nthɔ mbi'i ta'a ŋkwaŋ fē'i nu ŋgiɛŋ ŋa minthe pa'a a lo ma nshīgao phi nɛ. ¹² Ndɔ ndii ŋa Krishto ni ŋkwo fɛ ta'a yaon fɛ'ingiɛŋ nɔ ŋguon ndii ghao nthɛ phi nɛ, a ni nchɔchhɔ ŋgei mbhɔ ji Minnwi, ¹³ nchhɔ ŋjwɛɛ nu llo ndii ghɔ ti pi shi nu'uy nchwīe pa mimbina pi pɔ krí tigi kwò yi. ¹⁴ Nthɛ ŋa ntogɔ pi ŋkuon ta'a yaon fé, a chwīe ŋgwa pɛ ŋa pugu thɔ mbɔ yi taonṭaon nɛ pɔ ki ntəi nɔ ŋguon ndii.

¹⁵ Ndɔ Jijwɛ Minnwi ŋkaa yu pɔ minkwentie ni pigi ndii ŋa a ni ŋkwo chhu ŋa,

¹⁶ “Yei kina ŋa ñshi ŋgwrā pigi pugu
pa llé pighɔ shi ŋga ntogɔ, a chhu Taathɔ:
‘Ñshi ni'iy gí paŋ mon njù'ɔ pugu
ndɔ mbini nā'ay mon thɔ pugu.’”

¹⁷ Nɛnnɛ k'ɛ a pīgi ŋa,

“Mba'a shi nu'uy ŋkwiŋ pa phi yugu pugu pa sheshe nnu
piphī ha'ay pugu chwīe nɛ ŋkamu'ɔŋ.”

¹⁸ Ndii ŋa pi kwo l'ɛ pa phi pei nɛ, chà yaon fé nɔ l'ɛ nu phi lo nu'uy mbɔ.

Pia chənə nthɔ yəi Minnwi

¹⁹ Nɛnnɛ k'ɛ, ma līŋ paŋ, pia fā'o tɪnɪnju'ɔ nɔ nii nu mon pa Li'i Taonṭaon ntogɔ pi ŋkuon chhī Jishɔ. ²⁰ A chu'ɔ shɛndaon fhi, ndɔ mbɔ shɛndaon maon ni pia ntogɔ pi ŋkuon ndhwí k'í l'í, njij yei pɔ pi ŋa a tɔgɔ pi ŋkuon frɛinoŋ yi. ²¹ Ndɔ pia fā'o mme ŋgaŋ fɛ'ingiɛŋ Minnwi ŋa a lina nu ni mbaanda Minnwi. ²² Nthɛ pa nnu pei, pia chənə nthɔ yəi Minnwi ni njù'ɔ nnu shini pugu pa tɪnɪnju'ɔ mon piŋ, ni ŋganthɔ ŋa pi kwo yrā a pɔ yi

taoŋtaoŋ llo moŋ phi, ni pa noŋ ŋa pi kwo shīgao ni ŋkhī taoŋtaoŋ nε.

²³ P̄ia wēiŋ kwà'a ha'añ pia chhu ŋa pia fā'o nε a t̄ini, nthε ŋa minthε pia yi'ə noŋ yia mb̄iŋ Minnwi nɔ nū'ɔŋ nu kà'a yi. ²⁴ P̄ia p̄i'i ŋkwaŋ ha'añ a nthε pia kwēnε noŋ pia nɔ fā'o nu khwǎ pugu pa fā'a shi'i, ²⁵ ki lɔ nchhɔ funu paon nu ta'a li'i kà'a nɔ ha'añ pichəi pa ŋgwa chhɔ nchwie nu nε. A ka pie pi ŋa pia mā'añ ghr̄i l̄iŋ pia ŋgəi shhi mb̄igi nɔ ha'añ ɔ yəi Lləmbhi Taathɔ chənə mbara nu nε.

²⁶ Nthε ŋa nɔ ha'añ pia kwo ji nnu shini nε, p̄ia mb̄ini ŋgəi shhi nchhɔ nchwie phi ndɔ nji nu, pa'a yichəi yaon fε'ingieŋ nthε phi lɔ nu'uy mbi'i ni pia, ²⁷ ŋkieŋ wuwuru ywεε nu shá'a ŋa a thɔ nu nε pugu pa tit̄ini móŋoŋ ŋa a shi mī'εŋ pa mimbina nε. ²⁸ Sheshəoŋ ŋa a ni ndāa gí Mushi nε, pi ni jwi vi ki lɔ mfā'o kwoshini ndii ŋa paa ŋgwa ki pi tr̄ei nu'uy mbɔ nɔ pa miŋkwentie nε. ²⁹ ɔ p̄i'i ŋa njɔ ŋgwa pε ŋa pugu n̄ii Muuŋ Minnwi la'o kwɔ pugu nε, shi mbɔ pi fi'i yi nεiŋ? Mbɔ pa ŋgwa ha'añ pugu lɔgɔ chhī k̄ina ha'añ pugu kie ŋkuoŋ ghɔ mbɔ yi taoŋtaoŋ nε nɔ yaon ghagha, ndɔ ŋgwε'i Jijwε ŋa a nōoŋ pawapuy nε?

³⁰ Nthε ŋa pia ji vi ŋa a chhu ŋa, “Mfā'o nji nɔ fε nu njɔ, ñshi nthu,” mb̄ini nchhu ŋa, “Taathɔ shi nsha'a ŋgwa pi.”

³¹ A ŋkieŋ nnu wuwuru nɔ gū nu mbhɔ Minnwi maon.

³² P̄əi kw̄iŋ ŋkwaŋ ha'añ a ni mf̄uoŋ mbɔ ni p̄əi nε, ndii ŋa ligi yəi ni ŋkwo ŋa'añ nε, p̄əi ni nt̄ii shii moŋ pa tit̄ini ŋgə'i. ³³ Pichəi ndii ni mbɔ pi wε'i vəi li'i wo ndɔ mfe ŋgə'i ni p̄əi, pichəi ndii p̄əi gh̄εε ŋgwa pε ŋa pugu yəi ŋkwaŋ ŋgə'i ŋa p̄əi ghà njəi nε. ³⁴ Nthε ŋa p̄əi ni nōoŋ kwoshini ni pa ghaŋ chəiŋ, ndii ŋa pi ni nshiri maon p̄əi ŋkwe nε, p̄əi piŋ ni pwanju'ɔ, nji nu ŋa p̄əi fā'o pa maon ha'añ a pwa nchaa pie ghɔ nε, mbɔ pε ha'añ a ma ŋgu'ɔ mbɔ nɔ ŋguoŋ ndii nε.

³⁵ Nthe yie ghɔ, ki'i pəi mī'an tɪnɪnju'ɔ yəi, nthe ɲa a shi nthɔ ni mme kɪnɛɪŋ. ³⁶ Pəi fā'o nɔ tii nu shii, nne ɲa ndii ɲa pəi kwo chwɛ nnu ɲa Minnwi tā'a nu nɛ, minthe pəi fā'o yaon ɲa a kā'a vəi nɔ ghɔ nɛ. ³⁷ Nthe ɲa, "Moŋ muuŋ mi kuo ndii,

Ju ɲa a thɔ nu nɛ shi nthɔ ki lɔ ɲjiri.

³⁸ Ndɔ ɲgwa paŋ pi ndɪndi shi nchhɔ chɔmbhi yugu pi moŋ piŋ.

Ndɔ ti sheshəŋon vugu nshū'u mbini ɲjiŋ,
pa'a ndɔ mfā'o pwanju'ɔ mbiŋ pugu."

³⁹ Ndɔ pia lɔ mbɔ ɲgia ɲgwa pɛ ha'an pugu shū'u mbini ɲjiŋ nshi'i nɛ, pia pɔ pi ɲgia ɲgwa pɛ ɲa pugu fā'o piŋ ndūgu nɛ.

11

Pa mɛmmɛ li piŋ

¹ Ndwe, piŋ pɔ pi fā'o nu tɪnɪnju'ɔ ni pa yaon ha'an ɔ fā'o kwā'a ɲkuon ghɔ nɛ, ɲji nu ni tɪnɪnju'ɔ ɲa ɔ shi mfā'o yaon ɲa ɔ lɔ naa ɲjəi nɛ. ² Nthe ɲa a ni ntɔɔ pi ɲkuon piŋ, Minnwi piŋ pa ɲgwa lleshhi.

³ A pɔ ntɔɔ pi ɲkuon piŋ ɲa pia ji ɲa Minnwi ni nchwɛ mbhi pi ni chrà ɲa a ni ntaon nchò yu nɛ, nne ɲa yaon ɲa pi yəi nɛ, pi shini ndɔ nchwɛ pi ni pa yaon ɲa pi yəi nɛ.

⁴ A ni ntɔɔ pi ɲkuon piŋ ɲa Abe ni mfe yaon fe'ingien ni Minnwi a pwa nchaa yi Keiŋ, ɲa Minnwi ni mbiŋ vi ɲa a ɲon ndɪndi, mbiŋ vi ntɔɔ pi ɲkuon piŋ nu ji yaon fé. ɲji'i nthe nɔ ha'an a kukhu nɛ, ndɔ ntɔɔ ɲkuon piŋ yi ghɔ, a wu'ɔ nchrā nu.

⁵ A ni ntɔɔ pi ɲkuon piŋ pi lɔɔ Enoke ɲku'ɔ nɔ tɔthi nne ɲa ki'i a khu, kaŋ ta'a ɲon shini ndɔ ɲjəi vi nthe ɲa Minnwi ni ndɔɔ vi. Ndwe, ɲkaon pi maa ndɔɔ vi, pi ni ɲkwo piŋ vi ɲa a ni ɲkwo chwɛ túa Minnwi pwa. ⁶ Mba'a sheshəŋon chwɛ túa Minnwi pwa ki lɔ ntɔɔ pi ɲkuon

piŋ, nthɛ ɲa sheshɛŋɔŋ ɲa a thɔ ɲjəi Minnwi nɛ, piɛ ɲa a piŋ ɲa Minnwi pɔ fɔ ndɔ nchhɔ ɲkɛɲɛiŋ ɲgwa pɛ ɲa pugu tā'a vi nɛ.

⁷ Ntɔɔɔ pi ɲkuoŋ piŋ, Minnwi ni ɲga shūu tɔnə Noa ni pa nnu ɲa a thɔ nu ndɔɔɔ lɛ'i, ɲji'i nthɛ pi nɔ ha'ɲ a shini ndɔ naa ɲjəi nɛ, moŋ pɔɔɔ Minnwi, a ni nchwɛ mmɛ piɛ ɲa a pɔ nɔ nda nɛ nɔ kwe nu mbaanda yi nɔ ghɔ. Nthɛ yei, ɲguoŋ mbhi ni mfā'o ɲjɔ gu, Minnwi ni nchhu ɲa Noa ɲoŋ ndɛndɛ nthɛ pi piŋ yi.

⁸ Ntɔɔɔ pi ɲkuoŋ piŋ, ndɛi ɲa Minnwi ni ɲgɛ Abrahɲ ɲa a ghɛi nɔ lɛ'i ha'ɲ a shi mfɛ ghɔ nɔ ji nɛ, Abrahɲ ya'o nchɔ yi, ntaoŋ ki lɔ ɲji lɛ'i ha'ɲ a ni ɲgɛi nu nɛ.

⁹ Ntɔɔɔ pi ɲkuoŋ piŋ a ni ɲgɛi nɔ chhɔ nu moŋ la'ataoŋ ɲa Minnwi ni ɲkā'a nɔ fɛ nu ghɔ nɛ, moŋ ɲgɛni la'ataoŋ ghɔ a la'a fɔ moŋ pa ntāa, wu'ɔ nɔ ɲa Aiji pugu Jakɔ, ɲa pi ni ɲkā'a vugu ni shhɛ ghɔ ni nda'a moŋ ntāa ɲkaa pugu nɛ. ¹⁰ Nthɛ ɲa a ni nchhɔ nchɛi pi mmɛ la'ataoŋ yɛ ɲa Minnwi ni mbɪ'i ɲkwaŋ ha'ɲ a fā'o nɔ pɔ nu ndɔ ɲkrao nɛ, kwɔ mmɛ la'ataoŋ ghɔ pɔ ki ndugwi yi.

¹¹ A ni ntɔɔɔ pi ɲkuoŋ piŋ ɲa ɲji'i nthɛ pi Shera ni mfā'o ɲjɛ nɔ shūu nu, ɲji'i nthɛ pi nɔ ha'ɲ ɲga'ombhi yi ni ɲkwo chaa yi ɲoŋ ɲa minthɛ a shūu nɛ, nthɛ ɲa a ni mbɪ'i ɲa ɲoŋ ɲa a kā'a vi nɛ ɲoŋ ndɛndɛ nɔ chwɛ nu nnu ha'ɲ a kā'a nɛ. * ¹² Nthɛ yie ghɔ, llɔ mbɪŋ ta'a ɲoŋ ɲa a ni ɲkwo pɔ nɔ ɲoŋ khu, pi ni mbhi ɲgwɛɲɲgwa ɲa pugu ni ɲjiɛŋ ti mbɔ nɔ fɛnɛi pɔ, mbɪni ɲjiɛŋ ti mbɔ nɔ shishhɛ ɲkɪŋ ɲkhɪ ɲa minthɛ pa'a pi lɔ nshia nɛ.

* 11:11 11:11 Yichɛi shɛndaoŋ nɔ chhu nu nnu yei pɔ ɲa A ni ntɔɔɔ pi ɲkuoŋ piŋ Abrahɲ fā'o ɲjɛ nɔ pɔ nu tāa ɲji'i nthɛ pi nɔ ha'ɲ a ni ɲkwo ya ndunu ndɔ minthɛ pa'a Shera ɲkaa yu lɔ nu'uy mfā'o puoŋ nɛ. Abrahɲ ni mbɪ'i ɲa ɲoŋ ɲa a kā'a vi nɛ ɲoŋ ndɛndɛ nɔ chwɛ nu nnu ha'ɲ a kā'a nɛ.

¹³ Ɔguon pa ngwa pei ni nkhu mon pin ki lo naa mfa' o yaon na pi ni nka' a ne, ndo pugu ni njoi pi fie shhi pugu ndo mbin maon pigho, ndo mbin nchhu na pugu po pi pa ghini ndo pa' a nkuon shhe yei lo mbo la' a yugu.

¹⁴ Nthe na pa ngwa ha' an pugu gha nchra nkwan nnu pei ne chwie pa' a khutho lo nu' un mbo na pugu chho nta' a la' ataon ha' an a shi mbo yugu ne, ye na pugu ni ndho fo ne. ¹⁵ Pugu kan ni nchho mbi' i la' ataon ye na pugu ni ndho fo ne, pugu kan ni mfa' o shina no pin nu fo.

¹⁶ Ndo no ha' an a po ne, pugu chho nshigi pi la' ataon ha' an a pwa ncha yei ne, mbo yi po. Nenne Minnwi lo nji' i mfa' o lritho na pi mein vi ni Minnwi yugu, nthe na a kwo piri mme la' ataon ni pugu.

¹⁷ Ntogo pi nkuon pin ndii na Minnwi ni njwe' i Abrahan ne, a ni mfe Aiji no yaon fe' ingien. Abrahan ju na Minnwi ni mfe ka' a gho ne, ndo a ni ntho mbiri nu no fe nu fieng muun vi no yaon fe' ingien ni Minnwi.

¹⁸ Minnwi ni nchhu gho na, "A shi ntogo pi mbin Aiji na o shi mfa' o ngwreingwa na mi ni nka' a ne." ¹⁹ Abrahan ni njwe ne na minthe Minnwi pi' i Aiji mon gu, ndo no chra nu, Abrahan ni mbin mfa' o vi lo mon gu.

²⁰ Ntogo pi nkuon pin Aiji ni mfe mboro ni Jako pugu Esho no pa nnu na a le ma ntho ne.

²¹ Ntogo pi nkuon pin, ndii na Jako ni nkhu nu ne, a fe mboro ni sheshe muun Josh ne ndo nga' o Minnwi no ha' an a ni nji' o non yi tho mbie yi ne.

²² A ni ntogo pi nkuon pin, Josh gha nta' a nkhu, nchra nkuon nkwan ha' an puon Ishrae shi ntaon la' ataon Ijpti ne, ndo mfe pa gi no nnu ha' an pi shi nchwie ni pa kwie pi ne.

²³ A ni ntogo pi nkuon pin, pi gha mbhi Mushi, pa ta na pi lei vi no trei naon, nthe na pugu ni njoi na a mbwa

muun, ndo pa'a pugu lo mfa' o pogo gu no pe'i nu gi fion.

²⁴ Ntogo pi nkuon pin, Mushi ni nga ngu mmehon ndaa na ki'i pi mein vi na a muun muun fion Fero yi mingwe.

²⁵ A ni nka chu'o pi no yei nu nge'i pugu pa ngwa Minnwi ncha na a fa' o pwanju'o pwatua mon phi no kuo ndii.

²⁶ A ni mbi'i na fa' o nu we'i nthe Ju na Minnwi Chu'o Ntaon no Nkwe ne nkein me fa' o ncha pa fa' o mon la'ataon Ijpti, nthe na a ni ntho ndii pi kinein na a po shhi ne. ²⁷ Ntogo pi nkuon pin, a lollo Ijpti pi ki lo nji'i mfa' o pogo gu nthe pigitia fion. Pi no ha'an a ni ntho njei Minnwi ha'an pi shi'a njei vi ne, a ni ndaa no shri nu nkunu yi mbini. ²⁸ Ntogo pi nkuon pin, a ni nu'on Ji Lli Nji'a ndo mbini nchhu na pi miji chhi nkuon pa chonda, ne na ki'i ngan ntaon Minnwi na pi ni ntaon vi na a jwi pa fion phi ne kaon vugu.

²⁹ Ntogo pi nkuon pin, pugu ni nsha'a me nkhi na pi mein ni Nkhi Pipie pi no ha'an pugu ni ntogo pi nkuon shhe yo, ndo pa ngwa Ijpti gha mon yugu nkhu mon nkhi gho.

³⁰ Ntogo pi nkuon pin, pa nka'a ngu'o Jeriko ni mbuo nsha' o shhe ndii na pugu ni ngein mbaon no khwachai lle ne.

³¹ Ntogo pi nkuon pin, Raha mingwe shakhi shini ndo nkhu pugu pa ngwa pe na pugu ni ntinitho ne, nthe na a ni ntuo pa miyra lo la'ataon Ishrae shi'i.

³² Ngu'o ngei nu shhi? Nthe na ndii shi mbou vei no chra nu nthe pa Gidon, Bara, Shaonshi, Jesta, nthe Devi pugu Shamu pugu pa njeili'i Minnwi, ³³ ha'an pugu ni ntogo nkuon pin nga'a pa la'ataon. Pugu ni nchwie nnu na a ka' o ne ndo mfa' o yaon na Minnwi ni nka'a ne. Pugu ni nchri ncho pa pa'o, ³⁴ mbigei nji monon, nde'i ki pi lo njwi vugu ni kafa, mfa' o ghr'i mon pou ghr'i, mfa' o titini

ghrí monj nchhò, mā'anj nga'a gharj mā'anj nchhò pa taonj nduonj pugu tei. ³⁵ Pinjge ni mbinì mfā'ò lij pugu ha'anj pugu ni njkwo khu nE ntogò pi monj ku'ò nu monj gu.

Pi ni mfe wuwuru ngə'i ni pichəi, pugu lāa ja mba'a pugu taonj chəinj, nne ja minthe pugu fā'ò njkiej chombhi ndii ja pugu pinì njku'ò monj gu nE. ³⁶ Pi ni mā'anj pichəi ni kwəinj, ndo ngwie pichəi ti njkro ni pa cheinj mā'anj monj chəinj. ³⁷ Pi ni ntuj vugu ni ngù'ò, nsho vugu pugu taonj paa krao†, njwi vugu ni kafa. Pugu mā'anj pa ngrào minjii pugu pa mimbhi mbinj pugu nyiej nu, mbou, pi fe ngə'i ni pugu, pa'a ndo ntuo vugu shi'i. ³⁸ Mbha nnu ngwa pei ni nja mbwa nga'a nò pò nu njkuonj mbhi yei, pugu ni ntho nyiej nu li'ili'i monj njkũnu njó pugu pa njkuonj mbra nchhò nu monj pa llù pugu pa pùo.

³⁹ Nji'i nthE nò ha'anj pi ni mbinj nguonj ngwa pei nthE pinj yugu nE, pugu shini ndo mfā'ò yaonj ja Minnwi ni njkā'a nE, ⁴⁰ nthE ja Minnwi ni nū'ònj yaonj ja a pwa nchaa yie nE ni pia, nne ja pia njkiej, pa'a pi lo nchwie pugu pò ki ntəi.

12

Jisho nonj ja pinj yia llo pi mbho yu a pinì nchwie pinj yia pò ki ntəi nE

¹ NthE yie ghò, ja pia fā'ò ntou pa minjkwentie yəi pia nE, pia mī'anj nguonj pa lrì pugu pa phi ja a krēi mbinj pia nE, pia tei ni tiishii, tei ja a pò shhi pia nE, ² nchhò ndii pi Jisho, mbò nonj ja pinj yia llo mbho yu, a lo mbinì mbò nonj ja a chwie pinj yia pò ki ntəi nE. NthE pwanju'ò ja a ni mbò shhi yu nE, a ni ngwēinj njù'ò yi ti ngəi nchəinj nthanjkwò ja a ni njkhu njkuonj wá'a, mbī'i lritho khu nu

† 11:37 11:37 Pichəi pa njwa'anji Minnwi monj chrà Gri pinì mbīgi ja moonj vugu.

ηκουη wá'a ghɔ a pɔ nnu gha, pi chəɾə vi ηgei mbhɔ ji shhi faan Minnwi.

Ki'i mfā'o li'ənoη

³ Pí'i mbɪŋ ju ηa a ni ntīi shii moη ηkwaη kipina ye ηa a ni nthɔ nu ghɔ llɔ mbhɔ ghaη phi nɛ, nne ηa ki'i ɔ fā'o li'ənoη nshūu mbīni njiη. ⁴ Moη ηkrɔ yəi pəi pa phi, pəi lɔ naa ndi'i ti nchəiη moη nthiηkwo ηa pi jwi vəi ⁵ ki pəi li'ɛ mā'əη njù'ɔ ye ηa a chrā ni pəi nɔ pa puoη pi nɛ.

“Muuη a, ki'i ndɔgɔ pi ni thɔ mbhɔ ndii ηa taathɔ yu'u ghɔ nɛ,
ki mfā'o li'ənoη ndii ηa a fē'i ghɔ nɛ.

⁶ Nthɛ ηa Taathɔ ghà nju'u ηoη ηa a khwā nɛ,
mfɛ njó ni sheshe muuη ηa a lɔgɔ vi nɔ muuη vi nɛ.”

⁷ A pɔ nthɛ pi yu'u nu ηa pəi fā'o nɔ wēiη nu njù'ɔ yəi. Minnwi fā'a nu mbɪŋ pəi pi nɔ puoη pi. Nthɛ ηa a yəi muuη ηa tǎa vi ghà mienη ki lɔ nju'u vi? ⁸ Pi mienη ki lɔ nju'u vəi nɔ ha'əη pi ghà nju'u ηguoη puoη nɛ, a nɔoη ηa pəi pɔ pi nɔ pa puoη phi mbhi, ki lɔ mbɔ ηkiɛη pa puoη. ⁹ Nɔ pīgi nu, pia fā'o pa tǎa ηkuoη shhɛ hɛiη ηa pugu ghà nju'u via, ndɔ pia wu'ɔ nja nja'o vugu. Yie lɔ mbie ηa pia ka pīni nja'o nchɔ Tǎa pa jijwɛ pugu pa chɔmbhi ya'o mbigi ηgəi shhi?

¹⁰ Pa tǎa ηkuoη mbhi hɛiη ghà nju'u via nɔ muuη kuo ndii nɔ ha'əη pugu līi a kā'o mbhɔ pugu nɛ, ndɔ A ghà nju'u via nne ηa pia pɔ shi'i, nne ηa pia fā'o ηkwaη taɔŋtaoη yi. ¹¹ ηguoη yu'u nu ghà mfhi nɔ ha'əη a thɔ pi ni yú'ɔ ndii ghɔ ki lɔ mbɔ pi nnu shi'i, ndɔ a gha ndara, ni ηgwa pɛ ηa pugu ye'i yaoη ηkuoη ghɔ nɛ, a yuη ntíeη mbɔ ta'əŋgi pugu chɔmbhi ndindi.

¹² Nthe yie ghɔ, k̄erə mbhɔ mɔ ɲa a k̄ina nɛ tothi, ndɔ nshwī kw̄érɛ mɔ ɲa a nāna nɛ. ¹³ P̄əi chw̄ie shendaon ha'anj kwò yəi tɔgɔ nu fɔ nɛ pɔ yi tithi, nne ɲa ki'i kwò yəi ha'anj a lɔ ɲa nt̄ini nɛ t̄ee nɔ yòu yi, a ka t̄it̄ini mbɔ shi'i.

¹⁴ Kāa nɔ pɔ nu ni ta'anggi p̄əi pa sheshenon ndɔ mb̄ini nchhɔ chɔmbhi taon̄taon ɲa a ɲkiɛɲ pa'a kan ta'a ɲon lɔ shi ɲjəi Taathɔ nɛ. ¹⁵ P̄əi lina nɔ yəi nu ɲa sheshenon lɔ nshūu mb̄ini ɲjɲ ntaon mon pwapuɲ Minnwi. P̄əi lina nɔ yəi nu ɲa ki'i sheshenon pɔ nɔ ɲjɛɲ th̄i lwillwi ɲa a ghà ɲku'ɔ nthɔ ni ghagha'a ntou ɲgwa kie ɲkuon ghɔ mfuo non yugu nɛ. ¹⁶ P̄əi yəi ɲa ki'i sheshenon pɔ miɲkwoshuon, ki ɲon ki pɔgɔ Minnwi nɔ ɛshɔ ɲa a ni mf̄ini l̄i'i yi nɔ muon shhi nthe ta'a ɲḡé maon j̄i nɛ. ¹⁷ Nthe ɲa p̄əi j̄i ɲa a ni ɲga nu'uj̄ nda'a, a t̄ā'a nu nɔ f̄ā'o nu mbɔɔ, pi lāa vi nthe ɲa a shini ndɔ nu'uj̄ mf̄ā'o sh̄ina nɔ pin̄i nu ɲkwri ɲj̄u'ɔ yi, ɲji'i nthe pi nɔ ha'anj a ni nt̄ā'a sh̄ina ni ɲkh̄i ligi nɛ.

Sha'afuon ɲa minthe pa'a pi lɔ ɲji'i nch̄i'i

¹⁸ P̄əi lɔ ɲji'i nthɔ pi ɲk̄iɲ mbra ɲa minthe p̄əi k̄aon, pugu m̄onon ɲa a k̄ii nu, ni t̄it̄ini ɲjɲɲjɲ pugu pa mme fiɲ, ¹⁹ ni nt̄an̄ ɲa pi tua pugu pa ɲggi ɲa chr̄a yi chw̄ie ɲgwa ha'anj pugu ya'o nɛ l̄iḡəi ɲa ki'i pi nu'uj̄ mb̄ini nchr̄a ni pugu. ²⁰ Nthe ɲa ḡí yɛ ɲa pi ni mfe ni pugu nɛ ni ɲga'a vugu. Ḡí ghɔ ni mbɔ ɲa, “À ɲji'i mbɔ ɲa a k̄aon minyien ɲk̄aon mbra ghɔ, pi tuɲ vi ni ɲḡu'ɔ a khu.” ²¹ Shishini, l̄i'i ghɔ ni ɲḡuru ti Mushi chhu ɲa, “N̄dinaon ɲi pɔgɔ gu pugu pa wr̄u nu.”

²² Ndɔ p̄əi thɔ pi yəi mbra ɲa pi m̄ɛiɲ ni Shayaon nɛ, pugu pa mme la'ataon Minnwi maon, mbɔ Jerushaleiɲ ɲa a llɔ po, shhi pa ɲkanɲkan pa ghan̄ ntaon Minnwi ɲa pugu k̄iri mon mme pwatua nɛ, ²³ p̄əi thɔ pi mon ch̄oshi pa

fūoŋ phi ha'anj pi nā'anj ligi yugu po nε. Pəi tho pi shhi Minnwi ŋgan sha'a ŋguoŋ ŋgwa, shhi pa jiwε pa ŋgwa ndindi ŋa pi chwie pugu pɔ ki ntəi nε. ²⁴ Pəi tho pi shhi Jisho mbɔ ŋgan chini ŋgwa pugu pa Minnwi moŋ kina fhi, shhi chhi ŋa pi yrā, ŋa a chrā pa nnu shi'i nchaa chhi Abe nε.

²⁵ Pəi lina nu ŋa pəi lo nji'i ndāa vi ŋa a chrā nu nε. Nthe ŋa ā mbɔ ŋa ŋgwa pε ŋa pugu ni ndāa nɔ ya'o nu chrā Minnwi mbhɔ hoŋ ŋa Minnwi ni mfe ŋkɪni yi ghɔ ŋkuoŋ shhe heioŋ nε shini ndɔ ntei, pəi pi' i ki'ε ŋa minthe pia kie pi neioŋ ntei, nɔ ha'anj pia ndāa ju ŋa a chrā nu pi llɔ po nε! ²⁶ A ni ŋga mbɔ ndii ghɔ, ŋgɔ yi chī'i shhe, ndɔ ndwe a kā'a ŋa, "Ndɔ mba'a nshi ŋgu'o mbini nchī'i pi shhe tə'i vi ŋkamu'oŋ, ndɔ nshi nchī'i po ŋkaa yu." ²⁷ Chrā yei ŋa "nshi ŋgu'o mbini" tho, nōoŋ pi fu'u nu pa maŋ ŋa minthe pi chī'i nε, mbɔ pa yaŋ ŋa pi chwie nε, nne ŋa pa maŋ ŋa minthe pa'a pi lo nchī'i nε nthe pugu kina.

²⁸ Nthe yie ghɔ, pia fā'o tōo nu nthe ŋa pia fā'o Sha'afuoŋ Minnwi ŋa minthe pa'a pi lo nchī'i nε. Nthe yie ghɔ, pia gha'o Minnwi moŋ shendaŋ ŋa a shi mbwa vi nε moŋ ya'o nchɔ pugu pa pɔgɔ, ²⁹ nthe ŋa Minnwi yia pɔ pi mōŋŋ ŋa a ghā ŋkii yaŋ nshi'i nε.

13

Pa yaŋ fe'ingioŋ ŋa a ghā mfe pwatua ni Minnwi nε

¹ Pəi ghəi shhi nchhɔ ŋkhwā noŋ pəi nɔ pa ghan piŋ.
² Ki'i pəi li'ε lina nu ni pa ghini, nthe ŋa moŋ chwie nu nenne, pichəi pa ŋgwa lina ni pa ghan ntaŋ Minnwi ki lo nji. ³ Pəi kwioŋ pa ŋgwa ha'anj pugu pɔ moŋ chəioŋ nε pi nɔ ha'anj pəi pugu pɔ moŋ chəioŋ ka'a, ŋkwioŋ ŋgwa ha'anj pi lo ntuo vugu shi'i nɔ ha'anj pəi pugu tho njəi ŋgə'i pi ka'a.

⁴ Ɔɣuoŋ ɣɣwa ghao gha'o lán, ki'i ɣoŋ nūaŋ pugu ɣoŋ nduoŋ ɣa a lo mbɔ ɣgwɛ vi ki ndaoŋ vi nɛ, nthɛ ɣa Minnwi shi nsha'a pa ghaŋ kwoshuoŋ, pugu pa ghaŋ lán ɣa pugu kwoshuoŋ nɛ.

⁵ Lina nu ɣa ki'i khwā mbɩŋ pɔ moŋ chɔmbhi yɔ, fā'o nɣru ni yaon ɣa ɔ fā'o nɛ. Nthɛ ɣa Minnwi ni nchhu ɣa, “Mba'a nɣi'i ma mien ɣhɔ, ki ma nɣiri ɣhɔ.”

⁶ Nɛnnɛ minthɛ pia chhu ni tininju'ɔ ɣa, “Taathɔ ɣgaŋ ghɛɛ a, mba'a nɣi'i mbɔɔɔ gu.

Minthɛ ɣoŋmishua chwɛ pi khɔ mbɩŋ mu?”

⁷ Pəi kwɩŋ pa thishi pəi, mbɔ pɛ ɣa pugu chhu chrà Minnwi ni pəi nɛ. Pəi pi'i ɣkwaŋ ha'aŋ pugu ni nchhɔ chɔmbhi yugu ti nu'ur ɣkhu nɛ mbini piŋ yugu.

⁸ Jishɔ Krishto pɔ wu'ɔ nɔ ha'aŋ a ni mbɔ yua nɛ, ɣgu'ɔ mbɔ pi nɛnnɛ shi'a, ndɔ ma ɣgu'ɔ mbɔ pi nɛnnɛ nɔ ɣguoŋ ndii. ⁹ Ki'i pəi mien pa ɣkwaŋ ɣkwaŋ ntigi pugu pa ɣgini ntigi tiɛŋ vəi ni'ɩŋ moŋ trɩ, a pwa ɣa piŋ ɣoŋ tini ntɔɔɔ pi ɣkuoŋ pwapuŋ Minnwi, ki lo ntɔɔɔ pi ɣkuoŋ nū'ɔŋ nu pa nū'ɔŋ nthɛ nnu maon ɣi, pa nū'ɔŋ pei lo nɣi'i ɣgɛɛ ɣgwa pɛ ɣa pugu nū'ɔŋ nɛ.

¹⁰ Pia fā'o li'i fɛ'ɩŋgiɛŋ* ɣa pa ɣgwa pɛ ɣa pugu fā'a nu moŋ li'i ɣa pa ɣgwa Juu ghà ɣga'o Minnwi nɛ lo mfā'o nɣi nɔ ɣi nu maon ha'aŋ a lo ɣkuoŋ li'i fɛ'ɩŋgiɛŋ ɣhɔ nɛ. ¹¹ Nthɛ ɣa frɛinoŋ pa minyien pɛ ɣa taathɔ pa thishi ghaŋ fɛ'ɩŋgiɛŋ nii ni chhi yugu moŋ pa Li'i Taonɣaon Nda Minnwi nɔ yaon fɛ'ɩŋgiɛŋ nthɛ phi nɛ, pi tūon pi mbhi nɔ li'i ha'aŋ ɣgwa lo ɣkrao ntāa nɛ. ¹² Nthɛ yei, Jishɔ ɣkaa yu ni ntaon moŋ la'a ɣkaon maa nɣəi ɣgə'i ɣkhu, nɛ ɣa minthɛ a chwɛ ɣgwa pɔ pi taonɣaon ni ɣi chhi. ¹³ Nɛnnɛ ki'ɛ, a pie ɣa pia taon moŋ la'a ɣgəi mbhi li'i ɣa

* 13:10 13:10 Nɣiŋ li'i fɛ'ɩŋgiɛŋ yei pɔ pi gu Jishɔ ɣkuoŋ wá'a.

ηοη ισ ηκραο ηηάα ηε κβαα υι, ηηε ηα ηηηηε ηια φά'ο υια ηηάηα ηοη ηηηηηοη ηα α ηη ηησγσ ηοη ηησ ηε. ¹⁴ ηηε ηα ηια ισ ηηι'ι ηφά'ο λα'αηαοη ηα α ηηι ηα ηηκηηα ηε ηεηηη, ηδσ ηια ηησ ηηηηη ηη ηηηε λα'αηαοη ηα α ηηι ηηησ ηε.

¹⁵ ηησγσ ηη ηηησ υυ κη'ε, ηηα ηηάηη ηηηη ηηησ ηηε υαοη φε'ηηηηηη ηησ ηησ ηυ ηη ηηηηηη, ηησ υαοη φε ηα α ηηά ηηε ηα ηηησ ηε ηα ηυηυ ηηη ηα ηυηυ ηηη ηα α ηααηησ ηε. ¹⁶ κη'ι ηηά ηεηηη ηηηη ηυ ηηη'ι ηη ηησ ηηησ ηυηυ ηα ηηά ηυ ηαοη ηα'αη ηηά ηά'ο ηε ηηά ηα ηηηα ηηδουη, ηηε ηα ηα ηηκωαη ηαοη φε'ηηηηηη ηηη ηηά ηηε ηηαηηυ'σ ηη ηηηηηη.

¹⁷ ηηά ηα'ο ηηησ ηα ηηηηηη ηηά ηηε ηοη υάη ηη ηυηυ, ηηε ηα ηυηυ ηηησ ηηηηα ηυ ηη ηηηάηη υάη ησ ηα ηηηα ηα'αη ηυηυ ηε ηηά'ι ηη ηηηηηη ηηκωαη ηα'αη ηυηυ φά'α ηε. ηηά ηηηη ηηηηη ηηε ηα α ηηε ηα ηυηυ ηηηηη ηά'α ηηη ηοη ηηαηηυ'σ, κη ισ ηησ ηη ηη ηηησ ηυ, ηηε ηα ηηα'α ηηη ηηηε υάη.

¹⁸ ηηά ηυοη ηηηηη ηη ηηηη, ηηε ηα ηηηη φά'ο ηηηηηηυ'σ ηα ηηαηηησ ηηηη ηη ηηηηηηη, ηηηη ηηηά ησ ηηηη ηυ ηηη ηα'αη α κά'ο ηε ηοη ηηηοη ηηηη ηηηη. ¹⁹ ηηάηηη υάη ηηκηηη ηηου ηη ηα ηηά ηυοη ηη ηηηηηη ηα κη'ι α ηηηηηηηηη ηηκωαη α ηα ηηηηηη ηηαοη α ηα ηηηηηη ηηάηη υάη.

Ndugwi njij luoy Minnwi

²⁰ ηδωε, ηηδουη ηα ηηηηηη ηα ηα'αηηηη ηηά ηηησ ηηησ υυ ηε, ηα α κυ'σ ηη ηηησ ηααηησ υια ηοη ηυ ηε, ηησ ηυ ηηησ ηα α ηηηη ηηκε'ι ηα ηηηηηη ηε, ηησγσ ηη ηηκωαη ηηηη ηηηη ηα α ισ ηηη'ι ηφά'ο ηηηηηη ηη ηε, ²¹ ηηηη υάη ηη ηηηοη ηα ηαοη ηηη'ι ηηηη, ηηη ηα ηηηηη ηηά ηηηηη ηηη ηηη ηα α ηά'α ηυ ηε, α φά'α υαοη ηα α ηηηά ηε ηοη ηηηηηηη υια ηησγσ ηη ηηηηη ηηησ κηηηησ, ηα ηηηηηη'ο ησ ηη ηη κη ηηηηηη ηη ηε. Â ησ ηηηηη.

Ndugwi mā'ah nu chrà

²² Ñdīgəi vəi ma pa lĩŋ paŋ, ŋa pəi ywεε chrà mā'an ghrí yei ni wēiŋ njù'ɔ, nthε ŋa ŋwa'anli yei ŋa ñā'an ni pəi nε lo nji'i nshigashiga.

²³ Ñtā'a nu pəi ji ŋa pi fu'u Timoti ndĩŋ via moŋ chóĩŋ. Ä shi nji'ε nthɔ, kaŋ pigi yu shi nthɔ ka'a njəi vəi ndii ŋa nthɔ nu nε.

²⁴ Pəi chrā ni ŋguoŋ pa thishi pəi, mbini nchrā ni ŋguoŋ pa ŋgwa Minnwi pi taŋtaoŋ. Pa ŋgwa llo moŋ la'ataoŋ Itali chhu ŋa pi chrā ni pəi.

²⁵ Ñduoŋ ŋa pwapuŋ Minnwi pɔ ni pəi ghao.

ᮊwa'arjli Kih̄n a Fhi

Bambalang: ᮊwa'arjli Kih̄n a Fhi (New Testament+)

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bambalang

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 Jun 2022 from source files dated 17 May 2022

850ef3bb-da84-57bb-be90-e9077e8294e0